ئەو مشکەی ویستی ببێت بە شێر

نووسینی: حەکیم نوری

پێشەکی

ئەم چیرۆکە، بەو شاعیرە پێشکەشە.. ببوورن بەو «نیمچە شاعیرەی» کە هەر ئەوەندە رۆژگار هەلێکی بۆ رەخسان و نیمچە لێپرسینەوەیەکی ئەدەبی بێ سپێررا ئیتر با ئەچێتە لووتیەوەو ئاڵۆزی دەروونی خۆیمان بۆ دەرئەکەوێت لەبەر ئەوەی بروای بەخۆی نی‌یە بە راست و چەپدا ناو ناتۆرەو جمێنی بازاری سەر شەقامەکان لە ئەدیب و نووسەران دەگرێ، مشك ئاسا دەبێتە مایەی بلاوبوونە وەی تاعوونی‌و پەتا ئاژاوەو دووبەرەکی لەنێو ئەدیب و نووسەران دا کێو بەر مێرووله دەدەن و هەرخۆی بە تاکە سواری ئەدیب و نووسەران دەزانێ لە شیعری خۆی بەولاوە کەس شیعری چاکی نی‌یەو هەموو کرج وکاڵ و رزیون. رەنجی شاعیرو شەونخوونی نووسەرانی شەیدای وشەی بەشەرەف لەکەدار دەکاو ورەنج و وەنەوزی شەونخوونیان بە دەم باوە دەدات.

کە لێی‌دەپرسی: بەرهەمی فلانە شاعیر یا فلانە چیرۆکنووس چۆنە؟ بە لالووتێکەوە وەك کلیلی بوونە ئەدیب و نووسەر بە دەستی ئەوەوە بێ ئەڵێ: هەر هیچ نی‌یە. ئەی شیعری نلان شاعیری لووتکەی خوا لێخۆشبوو. ئەو شاعیرە کە بە شانازی‌یەوە مێژوی ئەدەبی کوردی ناوی دەبات ئەرێ چۆنی دەبینی؟ کەی شیعرن.. شیعری ئەم سەردەمە نین و رۆژگاریان بەسەر چوون.

ـ ئەی چەند پارچە شیعرە کاڵ وکرچەکانی جەنابت؟

ـ شیعری هاوچەرخ و لووتکەن و ئەدۆنیسێکم بۆ خۆم.

ئەم نیمچە شاعیرە دەمێکە وشك بۆتەوەو هیچی پێ نەماوە هەموو نووسینێکی ئەمرۆی ئەو نوقرچ و قەپاڵ گرتن و جوێنی بێ‌سەلیقانەیە.. جوولەکەش کە مایەی نەما بە دوای دەفتەری کۆنا دەگەرێ.. بەڵام کەس بروا بە دەفتەری کۆنی ئەو ناکات.

جا بۆیە چیرۆکی «مشکە بۆرم» پێشکەش بەو کرد چونکی رەوشت و کرداری ئەفەندی‌یەکەی لەمەر خۆمانیش لە مشك دەچێ هیوادارم چاك بیخوێنێتەوە. بۆ ئەوەی بەباشی لە خۆی بگات و بەخۆی‌دا بچێتەوە پێش ئەوەی ئەنجامی مشکە بۆری تووش بێ رۆژێکیش دێ ملی بامیە ئاسای لەناو پاشماوە گەنیوەکانی سەر نۆیلکەکاندا دەبێتە خواردنی مشکانی تری هاورێی ئەو ئەدیب و نووسەرە بەرێزانەی کە بەر قەپاڵ و نوقرچی کەوتوون کلکی دەگرن و دەیخەنە سەر سەرەنۆیلکەی لە بیرچوونەوەو لەژێر چەمۆڵەی ئەدیبان دا دەپلیشێتەوە.

سەرەنـوێلکـەکـە پرپـەتی لە نانە ڕەقەو چێشتی ترشاوو پلەگۆشتی بۆگــەن. مشـەیـە. . بەڵێ بۆ مشکـە بۆر مشـەیـە لە کونێکـەوە سەر دەردەهێنێت. . چاوەکــانی دەتـرووکێنیت و، تاڵـە مووەکـانی سمێڵی دەلەرێنێتەوە. بە «تەوژمی هۆش» بێئەوەی دەم بکاتەوە، لە مێشکی خۆیدا دەڵـێـت «ـ دەك خوایــە لێت بە زیــاد بێت . . ئەم هەمــوو خواردەمەنی‌یە چەورو بە تامەت بەم سەرە نوێلکەوە بەخشیوە واتە ئەم نیعمــەتــەت بە من بەخشیـوە!. . با چاو بگێـرم. . نەوا زەلامێـك، ئاژەلێـك، درنـدەیێـك کە بێت و لە سەرەنوێلکەکەدا ئازارم بدات. . خواردنە خۆشەکانم لێ تێك بدات. . ئاخ خوایە گیان، بۆ ئەوەندە مشکی بەستــەزمــانت بێهێــزو بێدەستــەلات درووست کردووە؟ هەمیشە دەبێت لەم کون بۆ ئەو کون پیشەی بێت دەرفرتێنی‌و، خۆمان حەشار بدەین. ژیانمان هەمیشە لە کون و کەلەبەردا بەسەر بەرین. هەرگیز چاومان بە خۆردا هەڵ نایەت. . بەلام خوایە گیان دەزانم بە یەکجــاری لایــەنی ئێمــەت بەر نەداوە، ئێمـەش دەتـوانین تۆڵـەی بێدەستەلاتی خۆمان بکەینەوە. ئەوەتا بەئاسـانی نەخۆشیی تاعوون و زۆر شتی دیکە بلاو دەکەینەوە. . بەو هۆیەوە دەیسەلمێنین ئێمەش بە هێزین و، دەتوانین ئازاری‌خەڵکی بدەین. کۆڕوکۆمەڵی هاوڕێ‌و دۆســت و یارو یاوەران تێــك دەدەیـن و، شارستـــانی‌یــەت تووشی ئاشـووب و ئاژاوە دەکـەین!. . ئای خودایـە لە داخی بێدەستـەلاتی‌و بێنرخیمان دا، دەروونمان چەند گرێ‌گرتی‌و ئاڵۆز بووە!»

بە ملە قوتێ کەڵلەی لە کونەکەوە دەردێنێت. . دەی‌باتەوە ناوەوە. . دەری دێنێتەوە. بەگوێی قیتی‌یەوە، پاش ئێستێك. . شان و ملی تا ناو قەدە لووسـەکـەی دەردێنێت. چاوە بزەکـانی وەکو ڕوانگە دەگێڕێت. سووەکانی سـمێلی کەمێك لە زەوی‌یەکە دەخشێنێت. لەپڕ لە خشپەیێك ڕادەچلەکێت و، خۆی لە کونـەکـەی دەخـزێنێـتـەوە. . بەلام بۆگـەنی چێشتی ترشــاو ئارەزووی دەورووژێنێت و لیکـاوی پێ دەرێـژێت. خۆی پێ ناگیرێت دیسانەوە لە کون سەری دێنێتە دەرەوە. . «ئۆی بە خودا منیش یەکجــارێ‌ترسنۆکم!. . کوڕە خۆ ئەو خشپـەیـە هی ئەو مارمێلکە بێ بایەخە بوو. . دەبەسە، با بێمە دەرەوە.»

بە فرکەیێك خۆی گەیاندە چێشت و گۆشتی کیف کردوو. . دەمی تێ ژەندو، لووتی تێ نا. لە مێرووجرو جانەوەرە بچکۆلانەکانی ئەو ناوە بەهێـزتر بوو. . بۆیە هەموویان لێی دەترسان و، ملی ڕێزیان بۆ کەچ دەکـرد. هەواو فیز ختوکەی گیانی‌دا. بە چرنووکەکانی کەمێك لړوتە چێشتـاوی‌یەکەی خوراندو، بەخۆی وت: «کوڕە من تا ئێستا بە خۆم نەزانیبووە!. . وا دیارە من زۆر بەهێزم. . جێگای ڕێزی هەموانم. بزانە ئەم گشتــە مێش و مەگــەزەی سەر ئەم خوانــە چەورە، چۆن لێـم دەتـرسـێن!. . بەم لاو بەولادا هەڵ دەفرێن و ڕێم بۆ دەکەنەوە!. . بەراستی من بەهێزم.»

دەمی لە چێشت و گۆشتە گەنیوەکان ژەندوە. ورگی بەرزبووە، پاش دوو سێ قرقێنەی عافیت، هەستی بە بەهێزی‌و دەمار پتەویی خۆی کرد. بیرێکی کوت وپڕ بە مێشکی‌دا هات. . «ـ تۆ بڵێیت من شێر نەبم؟. . . بەڵێ بەڵێ من شێرم لە غەبغەبەی ملم و لۆچ و شۆلاوگی ورگم ورد بنـەوە. . چۆن بەســەر یەك دا کەوتـووە! ئەی کلکم؟. . ئەهـا چەند درێژە!. . تەواوە هەر کلکی شێرە!»

خۆری چێشتـەنگاو سێبەرێکی درێژە زەلامی بە لەشە بچکۆلەکەی بەخشیـوو. لە خۆشی‌دا قریوەیێکی کردو بە زیکەزیك وتی: «خەنکینە، سەیـری سێبـەرە زەبـەلاحەکەم بکەن. . بێشك من شێرم و، ئەمەش سێبەری شێرە.»

بە هەموو هێزی‌یەوە زیکاندی. . «ئا ئەمەش نەڕەی شێرە.»

بەخۆی وت: «بەڕاستی من زیرەك و زانام!. . بزانە چەند زوو بە خۆمم زانی کە من شێرم!» ئەمجا شێر ئاسا دەم و کەڵلەی ژەندەوە پلە گۆشتەکان، ئەوەندەی خوارد، گەدەی ڕەوایەوە. . سکی ئاوسا، ئامانی لێبـڕا! مێشکی بە تەمی زۆر خۆری گیرا. . بیروهۆشی تێکەلوپێکەڵ بوو، باری ڕاستەقینەی خۆی لێگۆڕرا. . بە بێشك، خۆی بە شێر هاتە بەر چاو.

بڕیاری‌دا بەرەو دارستانەکەی خوار سەرەنوێلکەکە بکەوێتە ڕێ. . «ـ دەبێت ئەو شێرەی لەو دارستـانەدایە. . لووتی لە قوڕ بچەقێنم و، بیکـوژم. . بۆ ئەوەی خۆم بە پادشای دارستان ببم!» وەك نەڕرە شێر کەڵلەی بڵنـدکـردو، کلکی بە قەف کراوی خستـە سەر پشتی‌و بەرەو دارستانەکە کەوتە ڕێ. ورگی، بەو گشتە خواردنەوە. . وەکو مەشکۆلە دەهات و دەچوو.

ئەی شێرە بەستەزمانەکەی دارستانەکە، هەتا زووە خۆت بشارەوە. . ئەوا (مشکە شێر) بۆت هات. بەلام بە گەیشتنی مشکە شێر. . ئای چ کارەساتێکی جەرگ بڕ ڕووی دا!!

مشکی لە خۆبـایی. . لەگــەڵ پێی نایـە دارستــانــەکـە، شێرە ڕاستـەقینـەکـەی لێ پەیـدابـوو، ئەمیش لە ترس دا بۆ کونێکی نزیك ڕای‌کرد. . بەلام ئەوەندەی خواردبوو بە کونەکەدا نەچوو.

کە شێرەکــە زۆر بێبــایـەخـانـە پێیێکی پێ دانـا، هەر ئەوەنـدە فریاکەوت. . لەناو جەستەی تێك شکاوی‌دا دووجار هاوار بکات. «زیك، زیك.» ئیتر هەموو شتێك برایەوە. . لەژێر چەمۆلەی شێرەکەد پان و پلیش بووە.

* * *